

Liseler Arası Deneme Yazma Yarışması İl Genel Birincisi

RUMUZ: Rüzgar

KELİMELERİN MUHAFAZISI: KAŞGARLI MAHMUD

İlkel dönemlerden günümüze kadar insanlar hep kendini ifade etme ihtiyacı içinde olmuştur. Çünkü kendini anlatmak, duygu ve düşüncelerini ifade etmek düşünen bir canlı olan insan için kaçınılmazdır.

Allah'ın insana verdiği en büyük mucize sınırsız bir düşünce ve hayal gücüdür. Düşündüklerini ve hayal ettiklerini ifade edebilecekleri dil ise bu mucizenin tamamlayıcısıdır. Eğer insan sınırsız bir şekilde düşünür, sınırsız şekilde hayal kursaydı fakat bu düşüncelerini, bu hayallerini ifade edecek bir aracı olmasaydı bu insan için korkunç olurdu. İnsan ifade edemediği bu kadar duyguyla, kafasındaki sınırsız düşüncelerle, hayallerle ne yapardı? Şüphesiz ki delirirdi. İşte bu bakımdan kelimeler; bizim mucizemiz, aklımız, ruhumuz, gücümüz, her şeyimizdir ve bazı insanlar bu güce fazlasıyla sahiptir. Tarihe not düşecek büyük sözler söylerler, hiçbir zaman ölmeyecek sözler... Duyguları ifade edecek muhteşem şiirler, romanlar yazarlar. Anlıyoruz ki sözü söyleyen önemlidir. Peki, ya sözü koruyan söyleyen kadar önemli değil midir? Tabii ki de öyledir. Kelimelere bu bakış açısıyla yaklaşan, onların değerini daha 11.yüzyılda kavrayan Kaşgarlı Mahmud sözü koruyandır. O "Kelimelerin Muhafızı"dır. Bu muhafız Orta Asya'nın uçsuz bucaksız bozkırlarını, otağını, dağı, ovasını; şiirlerini, ağıtlarını, destanlarını muhafaza etmiş ama en önemlisi Türk halkının ana dilini ve kültürünün özünü muhafaza etmiştir. Onun muhafaza ettiği bu öz, dünyanın farklı bölgelerinde yaşayan Türk halkları için ortak bir kültür hazinesidir. Bizleri geldiğimiz coğrafyaya bağlayan, yüreğimizde hissettiğimiz ortak bir hafızanın, geniş bozkırlara yayılmış bir milletin destansı mirasıdır. Öte zamanlardan kulağımıza çalınan bir ninnidir.

Kaşgarlı Mahmud Türklerin ilk sözlüğü olan Divanü Lügati't- Türk'te zengin bir Türk dili olduğunu kanıtlarken insani değerlere dayalı zengin bir Türk kültürü olduğunu da kanıtlamıştır. Sözlüğün içinde yer alan kelimeler bu kültürü ve değerleri yansıtan kelimelerdir. Örneğin Kaşgarlı Mahmud'un sözlüğünde yer alan "balu balu" kelimesi bugün kullandığımız ninni kelimesinin karşılığıdır. Ve bu kelime Türkler olarak çocuklarına ninni söyleyen bir geleneğe sahip olduğumuzu gösterir. Günümüzde balu balu kelimesi değişmiş olsa da ninni söyleme geleneği toplumsal bir değer olarak yaşamaya devam etmiştir. Sagularımızın varlığı insana olan saygının ve sevginin öldükten sonra da devam ettiğini gösteren bir geleneğin kanıtıdır. Destanlarımızın varlığı mücadeleci, savaşçı akılcı ve bilge bir geleneğin kanıtıdır. Koşuklarımızın varlığı sosyal, dayanışmacı ve paylaşımcı bir geleneğin kanıtıdır. Bugün bu sözlüğe dikkat çekerken, onu genç nesillere tanıtarak, içinde geçen kelimeleri ve kültürel öğeleri anlayıp, anlatırken aslında sahip çıktığımız, dikkat çektiğimiz şey değişen dünya içerisinde yeniden hem kendimize hem de tüm dünyaya hatırlatmamız gereken bu insani değerlerdir.

Teknolojinin yaygınlaşmasıyla birlikte kültüründen uzaklaşan bireyler kendilerine sanal bir gerçeklik inşa etmiş, inşa ettiği bu sanal gerçekliğin dilini ve kültürünü benimsemeye başlamıştır. Benimsenen bu kültür Türk dilinin zenginliğini yansıtmaktan uzak ve ona zarar veren bir yapıya bürünmüştür. Var olan tüm kültürlere zarar veren, evrensel değerlerle örtüşmeyen ve sınırları çizilemeyen bu ortamda dilimize ve kültürümüze sahip çıkmak oldukça güçleşmektedir.

Günümüzde etkisinde kaldığımız farklı kültürler ve dünyadaki değişiklikler sebebiyle kendi kültürümüzden gün gün uzaklaşmakta olduğumuz da bir gerçektir. Pek çok boyutu olan bu yabancılaşmanın temelinde insanın kendine olan yabancılaşması vardır. Kendi doğasından

uzaklaşan insan süreç içerisinde kendi kültüründen de uzaklaşmıştır. Bu uzaklaşmanın doğal sonucu olarak da Türk gelenekleri, Türk kültürü içerisinde yer alan değerler bu çağ içerisinde bir değer olma özelliğini yitirmeye başlamıştır. Değerlerinden uzaklaşan toplumlarda da bir çürüme, yozlaşma baş göstermiştir. Bu çürümenin bu yozlaşmanın önüne geçebilmek için yıllarca korunmuş olan Türk dilinin hazinesi Divanü Lügati't- Türk ve onun gibi dilimizin kültürümüzün, özümüzün saklı bulunduğu hazineleri gerektiği gibi tanıtıp gelecek nesillere dil ve kültür bilincini aşılamalıyız.

Zengin bir dil ve zengin bir kültüre sahip olan Türk milleti için bu zenginlikleri görünür kılmak aslında çok kolay. Orhun kitabeleri, Uygur metinleri, Dede Korkut Hikayeleri, yazılı yazısız sayısız kültürel malzemesi olan bir milletin bu değerli hazinelere sırt çevirmesi kabul edilemez.

Tarihi süreç içerisinde göçler ve fetihler sonucu farklı milletlerle karşılaşan Türk devletleri karşılaştıkları bu milletleri de sahip olduğu zengin dil ve kültürle etkilemiştir. Çünkü Türk milleti için başlangıçtan beri kelimeler ve dil önemli olmuştur.8. yüz yılda dikili taşlar üzerine yazı yazmaları, ilerleyen süreçte matbaayı kullanmaları, kendilerine ait alfabeler kullanmaları bu önemi gösterir niteliktedir. Bugün "yoğurt" kelimesi dünya dillerine Türkçeden geçmiştir. Bu geçiş sadece bir kelimenin köken olarak başka dillere geçmesi anlamına gelmemektedir. Aynı zamanda Türklerin yemek kültürünün dünya mutfağını etkilediğinin de kanıtıdır.

Milli varlığımızın, sosyal ve kültürel değerlerimizin korunabilmesi için dilin ve kültürün bir kimlik olduğu bilinciyle hareket etmemiz gerekir. Bir Türk gibi düşünüp, bir Türk gibi konuşup bir Türk gibi yaşamalıyız. Bu ifade başka kültürleri ötekileştirmenin değil öz değerlerimize sahip çıkmanın bir ifadesidir.

BİZ

Dil; bazen bir ifade ediş duyguları bazen bir haykırış düşünceleri bazen bir sevgi gönülleri birbirine bağlayan bazen bir hüznün o dargın soğukta içimizi ısıtan aslında insanoğlunun yazıya dökülmüş halidir. Her bir cümle, her bir sayfa insanı anlatır; hayatı, düşleri, yüreğinizde doldurmaya çalıştığınız o boşluğu anlatır. Bazen bir merhemdir hiçbir ilacın tedavi edemediği yaralara. Bazen bir ışıktır uzun bir yolda yolculara, yol gösteren bir yoldaştır. Tarihtir, kültüredür, bir milletin benliğidir dil.

Sahip olduğu milletin tabiatıyla şekillenir, bir annenin yavrusuna sevgi dolu sözleriyle içtenleşir. O milletin yüreğindeki anlatır, onların dertleriyle dertlenir, sıkıntılarına deva olmaya çalışır. Bir beden toprakla kavuştuğunda da yeni bir çiçek açtığı da onların yanında olan bir dost gibidir. Ama dillerin bile dil merdiveninde basamakları ayrıdır; anlattıkları dertleri tabiatları farklıdır. Aralarında bir tanesi vardır ki dört cihana kol sarmıştır. Her karşılaşmanın sıcaklığında kaybolduğu, her birine ayrı bir kapı aralayan her bir kelimesi mana yüklü insanın kendini bulduğu bir âlemdir.

Bu övgülerin ithaf edildiği dil Türkçedir. Özü asırlar öncesine dayanan birçok topluluğu bir araya toplayan bir dildir. İçinde bütün zenginlikleri barındıran onu taşıyan her birinin onun değerini bilip sımsıkı sarılması gerektiği kendi benliğini kabullenip yaşaması gerektiği bir dildir. Onun bu değerini ve zenginliğini ona sahip olan insanların önemini anlayan yüreğinde Türkçeye karşı derin bir sevgi ve hayranlık taşıyan bu coğrafyada kavrulmuş bir isim geleceğe ışık tutmuştur. Hem Türklere hem de diğer insanlara altın değerinde olan Türkçeyi, paha biçilemez gelenek ve göreneklerini anlatmıştır. Bize bizi anlatmıştır. Kendi kimliğimizi kendi tarihimizi belki de unutmuş olduklarımızı, kaybettiğimiz değerlerimizi anlatmıştır.

Bir ilktir Divanu Lugati't-Türk. Bize bizi anlatan unuttuklarımızı hatırlatan bir ilktir. Kıymet bilen insanlar sayesinde bu güne ulaşan ve çok ihtiyacımız olan, bazı acı gerçekleri ortadan kaldıracak bir rehberdir. İnsanın bugün kendi benliğinden uzaklaşmasını engelleyecek, etrafımızı saran Batı'nın bizleri içine almaya çalıştığı bu durumdan uzaklaştıracaktır. Bizi kendimize daha çok yakınlaştıracaktır. 11.Yüzyılın Türk Lehçelerini bir araya getirecek ve bizleri binlerce sözcükle buluşturacaktır. Geçmişten bir haberci olacaktır hepimize. Nice Mahmutların yetişeceği o güzel günlere kapı aralayacaktır.

Bizde onun izinden yürüyerek teslim alacağız bu görevi. Sonsuz güzelliklere sahip olan dilimizi övgüyle taşıyacak, tarihimizi heyecanla anlatacak ve kendi değerlerimize, özümüze sımsıkı sarılacağız. Türkçeyi hem yaşayacak ve öğrenecek hem de yaşatacak ve öğreteceğiz. Bu yolda hep beraber el ele yürüyeceğiz.